№ 35 თებერვალი 16, სამშაბათი 1888 თებერვალი 16, სამშაბათი № 35

ГАЗЕТИ ЦИРА

თოვ	მან.	კ.	თოვ	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	70
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

ივერია

გაზეთის დასაკვეთად და კერძო განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიმართონ: თბილისში რედაქციას, ახალ ბებოფოვის ქუჩ., სახლი № 9, ბ-ნ ნიდდეკელის საგაზეთოს. გოლოვინის პრასპექტი, წერა-კითხვის საზოგადოების განცყალარის.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპ.

1877—1888 საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი 1877—1888

ტფილისი, 15 თებერვალი

მთელი ევროპა მიქცეულია ეხლა იმაზედ, რომ შეიტყოს შესდგება თუ არა მეორე კავშირი წინადადებაზედ «სამთა კავშირისა», რომელიც თ. ბისმარკმა შეჭმნა ვითომ-და თავ-მდებად მშვიდობიანობისა. ეს თავმდებობა ჯერ მარტო იმაში სჩანს, რომ დიდი და პატარა ჭალესავს ხმალს და ამზადებს ბაჯარსა. ეს მეორე კავშირი შესაძლებელია მხოლოდ რუსეთსა, საფრანგეთსა და ინგლისს შორის, რადგანაც ჯერ არც ერთი ამთგანი ხელ-შეკრული არ არის არავისთან რაიმე პირობითა და ალთქმითა და ამ მხრით სრულად თავისუფალნი არიან როგორცა ჭურთ და მოუხდებათ, ისე მოაწყონ თავიანთი საქმეები.

რომ საქმეთა ვითარებამ და პოლიტიკის გარემოებამ საფრანგეთი და რუსეთი ერთმანეთს დაუახლოვა, ამაში ეჭვი აღარავისს აქვს დღეს, თუმცა ყველანი იწუნუნებენ, რომ ჯერ ამათ შორის არავითარი ხელ-შეკრულობა არ არისო. ვენიდამ ინგლისის გაზეთს «Standard»-ს სწერენ, რომ რუსთ-საფრანგეთა კავშირის შესაგებენად გამართული ლაპარაკი ჭლამის საქმედ გადიქცესო. და კავშირი განმარტიელდესო. «ამბობენო, იწერება კორრესპონდენტი: რომ ამ ორთა სახელმწიფოთა შორის ყოველივე სალაპარაკო მიზები თავიდამ მოშორებულია და კავშირის დედა-აზრი და საგანი თანმიმით გამორკვეულიაო. ხოლო საფრანგეთს ჯერ ვიდა არ დაუმნავს მისი თუ,—როდის უნდა თავის ძალაში შევიდეს უკვე შეკრული კავშირიო.» კორრესპონდენციიდამ სჩანს, რომ საგარეო საქმეთა მინისტრი ფლურანსი დღეს აქამომდე არა ნდომულობდა თურმე ამ კავშირსა.

მას შემდეგ-კი, რაკი ყოველთვის თავ-დაჭერილმა და სიტყვა-ფერხილმა ფლურანსმა ბრიანსონში საჯაროდ სიტყვა წარმოსთქვა და მით იტალიას გადაჭარა—ძალიანაც ნუ მოგაქვს თავიო, ფლურანსმა არ შეიძლება აზრი არ გამოიცვალოს და კიდევ ურჩობა გაუწიოს კავშირის შედგენასაო, ამბობს კორრესპონდენტი და უმატებს, რომ ამის გამო უნდა ვიფიქროთო, რომ ტირარის სამინისტროს დღეენი დათვლილნი აქვს და ფეხიანის ფლოკეს გამინისტრება მოახლოებულიაო.

ბრეზიდენტი სადი-კარნო ამ დღეს დიდი ხანია მოელოდინება და რა თქმა უნდა ფლოკეც უწყებულია, რომ დღესა თუ ხვალ მიწვეულ იქმნება მთავარ-მინისტრად. ერთი ბერლინის გაზეთი ამ საგანზედ ამბობს, რომ ფლოკეს მოალაპარაკება აქვს ფერრისთან, რომელსაც ვითომ ფლოკე იწვევს ახალს სამინისტროში შესასვლელად. რა თქმა უნდა, რომ თუ ეს მოუხერხდა ფლოკეს, მაშინ დასი რესპუბლიკელთა, რომელიც დიდს უმრავლესობას შეადგენს პარლამენტში, ამისთანა შერევნილს სამინისტროს დიდს მხარს მისცემს, იმიტომ-რომ რადიკალებს ეყოლებათ თავის წარმომადგენელად სამინისტროში თვითონ ფლოკე და ოპორტუნისტებს — ფერრი.

ფერრი ცნობილია როგორც კაცი, რომელსაც, როცა მინისტრად იყო, დედა-აზრად ჭქონდა დაახლოება და მორიგება გერმანიასთან და ამიტომაც ბევრნი ჭშიშობენ საფრანგეთში, ვი თუ იმისმა მოწვევამ სამინისტროში საქმე წაგვიხდინოს რუსეთთანაო. ოპორტუნისტების გაზეთი „საფრანგეთის რესპუბლიკა“ ამბობს, რომ ეგ ტუუილი შიშიაო, იმიტომ-რომ დიშლომატური განწყობილება საფრანგეთსა და რუსეთს შორის თავის დდეში ისე გულითადი არა ყოფილა, როგორც ფერრის მინისტრობის დროსაო.

თუ მართლა ფერრიმ რაიმე ადგილი დაიჭირა ახალს სამინისტროში, ვინ იცის მაშინ საითა იქმს პირსა საფრანგეთის პოლიტიკა. მაინც და მაინც შეუძლებელია, რომ დდევანდელს მიდრეკილებას საფრანგეთისას ცოტად თუ ბევრად მხარი არ ეცვალოს. პოლიტიკაში ხშირად ისეთი უეცარი გარემოება გამოტყვრება ხოლმე, რომ ზოგჯერ მტრობას მეგობრობად გარდაჭქმნის და მეგობრობას მტრობად. «დრონი მეფობენო», რომ იტყვიან, სწორედ ზედ გამოჭრილია პოლიტიკაზედ. ისე არასფერს გაუმართლდება ხოლმე ეს სიტყვა, როგორც პოლიტიკას, რომელსაც, თუ გვკითხავთ, სურვილი-კი არა, გარემოება იტრიალებს.

განა დროთა ნიშანი არ არის ეპისკოპოზ ფრეპეველის სიტყვა წარმოთქმული, 1-ს თებერვალს, საფრანგეთის პარლამენტში!.. ეპისკოპოზმა აღნიშნა რა მტრობა გერმანიისა საფრანგეთის მიმართ, დაუმატა:

«ჩვენც ჩვენის მხრით ბოლო-მოუღებელ მტრობას ხომ არ ვიქონიებთ გერმანელებთან. გაბედვით დგაგრწმენებთ, რომ დრო მოგა და ჩვენი გრძნობა მათდამი ძირეულად შეიცვლება მას შემდეგ, რაკი ისინი ნება-ყოფლობით და მშვიდობიანის გზით დაგვბრუნებენ ელზას-ლოტარენსა, რასაკვირველია, შესაფერის სასყიდელითა. რაც უნდა სთქვან—და ამ გაუთავებელ კრიზისის მოსასპობლად ეს სახსარი ადვილად შესაძლებელია და მთლად ეთანხმება საქმეთა მსვლელობის ლოგიკასა. ის, რაც გასტელიარმა მშვერ-მეტ-ყველობით გამოსთქვა. დღეს იქნება თუ ხვალ, ყველას ზეკეში დუკდება და მაშინ ევროპაში დაიღალადებს საზოგადო ხმა, რომელსაც სახელმწიფოთა მართველობამ ანგარიში უნდა გაუწიოს».

თუ ფერრის ოდესმე დაახლოვება ჭსურვებია გერმანიასთან, დავიჯეროთ, რომ ელზას-ლოტარენის ასე თუ ისე დაბრუნებას ამ სურვილში ადგილი არა სჭერია: ხომ ცოცხლად ჩაკვეხვებდა ფერრის საფრანგეთი, თუ გაბრიყვდებოდა და უამისოდ მოჭშველდებოდა გერმანიას. ფერრი მეტად ზეკიანი კაცია, და ასე თავის დდეში არ გაბრიყვდებოდა არც მაშინ და არც არასოდეს. ხომ არ მომწიფდა საამისოდ საქმე, რომ იქ პარლამენტში ეპისკოპოზმა ელზას-ლოტარენის დაბრუნებაზედ სიტყვა გაუტარა საფრანგეთისა და აქ საჭიროდ დაუნახავთ მოიწვიონ სამინისტროდ ერთი იმისთანა კაცი, რომელიც საგარეო საქმეში გერმანიასთან დაახლოვების მსურველია მაშინ, როდესაც [illegible] ბა უელზას-ლოტარენოდ ყოველთვის შეუძლებელია.

ახალი ამბავი

*** 27 თებერვალს სამადლო [illegible] რით დანიშნულია ტფილისის კრუ-ფოკაში ესრედ წოდებული ჩითოსაწ-თა ბალი, რომელზედაც ქალები მოა-ვალენი არიან ჩითის კაბებით დაეს-წრნენ.

*** ქართულს სათეატრო კომიტეტს განუზრახავს ამ სეზონშიედ დანიშნოს წარმოსადგენად ტარაგედია შექსპირისა «ოტელლო», რომელიც ლექსად არის თარგმნილი ინგლისურითი. მაჩაბლის მიერ. თვით ოტელლოს როლისათვის კომიტეტი ჰფიქრობს მოიწვიოს ქუთაისიდამ ბ-ნი კ. მესხი.

*** აი ერთი სათეატრო ამბავი კიდეე: სათეატრო კომიტეტის მინდობილობით ბ-ნს ალ. მირიანაშვილს გადმოუთარგმნია რუსული პიესა «Рабство мужей».

*** შარშან მისში დაწესდა ბაქოში ბაზრობა, ანუ იარმუკობა. წელს მისში მეორედ იქმნება ასეთი ბაზრობა ბაქოში. ბაზრობისათვის დიდი ალაგია ქალაქის მიერ მოშანდაკებული. ამ ალაგას 140 ხის დუქანია და 30-მდე ქვითკირისა. მსურველს შეუძლიან წინადვე აიღოს რამდენი თვალი დუქანიც უნდა ბაზრობა-

ფელეტონი

სიმღერა

მარწამს, მარად მიწამია
ზეგმიე სიგოცხლე სულისა,
ტრგისა, ქვეყნის მოყვარის,
ქვეყნის ბედისგან წყალულისა;
მარწამს, ფერფლნი კრგის გულისა,
ტრმ რა გაფლნტოს სმელადა,
ოთოოზში მაინც ენთვნა
ტრალ-სურეიელი ცხელადა,—
ეას მიაგრაკან, ეთოდის
ულმა იქნეა მეკეადა;
ბეზეის, გაკურებულის
მიმსმარეგ, მეშეადა, მსსენადა.
ტრეს გულს არა ჭკადეს ბენეა,
ეას დაეაქს ძეკადის-ძეკადა!

ვეკა-ფშაველა

უშგულის აღწერა

(სვანთა ყოფა-ცხოვრებიდამ)

უშგულის საზოგადოება ძეეს მდ. ენგურის სათაეეს ახლო და თავისუფლის სვანეთის თავში მდებარეობს. მთაელეთით უშგულს ჰსაზღვრაეს ეეილი კავკასიის დიდის ქედისა, მუდამ თოვლით დაფარული, და დიდ ქედსა და სვანეთის ქედს შუა ჩამჯდარი «ნაკ-ზაგარის» ულელტეხილი; დასაელეთით—სერები და კალის საზოგადოების ადგილები; სამხრეთით—ნაწილი სვანეთის ქედისა და ჩრდილოეთით—დიდ ქედიდგან გადმოსული შტო. ამ ნაირად უშგულის ოთხი სოფელი ჟიბიანი, ჩუბიანი, ჩაჟაში და მუყმერი (ძველად ზემო და ქვემო უშგული) გამომწყვდეულია მთებს შუა. სიგრძე უშგულისა ზემოთ ნაჩვენებ საზღვრებში დაახლოებით 10 ვერსი იქმნება, სიგანე-კი ორთა-შუა რიცხვით 1/2 ვერსი. უშგულში ჩამოდის ორი მდინარე: ენგური და ქვეშირი. ამ მდინარეების სათავეები 5 ვერსზე მოშორებულია სოფლიდგან. მდ. ენგურის აყოლება ადგილს სოფლიდამ სათავემდე ჰქვიან «ზხარი» (დაპობილი). ზხარი შეადგენს სათიბ-სამწყესურს ადგილებს ხალხისას. მდ. ენგურის მარჯვენა ნაპირზე გაშლილია სათიბები, მარცხენაზე—არყის და შქერის ტყეები. მდ. ქვეშირის ხეობას «ატკვერი» ჰქვიან. ბუნება აქაც ისეთივეა, როგორც ენგურის ხეობაზედ: სათიბ-სამწყესური ადგილები, არყისა და შქერის ტყეები ამ ორს მდინარეს შუა მდებარეობს ქედი «ლეზგარა», რომელიც სოფლის თავში სწყდება. ლეზგარას სოფლის თავში კალთა გაუშლია, ცოტათი მოგერდო. ამ ფერდობაზე გაშენებულია უშგულის სამი სოფელი ჟიბიანი, ჩუბიანი და ჩაჟაში, რომელთაც მდ. ენგური და ქვეშირი აქვთ-იქით ჩამოფდის და ჩაჟაშის ბოლოში ერთმანეერთს უერთდებიან; მეოთხე სოფელი—მუყმერი მდ. ენგურის მარჯვენა ნაპირზეა გაშენებული. ზხარის და ატკვერის ხეობაში ხშირად შეხვდება კაცი «ნაქარბაქ»-ებს (ქარბაქ-ს სვანები ეძახან შემოკრულს ადგილს საჯოგეში, სადაც მწყემსი საღამოს ნახირს შეაშწყვდევს მეორე დილამდე). ორთაეე ხეობათა საბალახო ადგილი დასარულია უწინდელის დროის გზებით. ხალხი ამბობს, რომ ძველად «მუსურობ»-ა (უთოოლობა) იყოო და ჯოგებს ისე ინახავდნენ, როგორც ეხლა ჩრდილოეთ კავკასიაში მცხოვრებელნი. მაშინდელი დარჩენილი არიან ეს ქარბაქები და გზებიო. ძველი დასაჯერებელია, რომ სადაც ადგილის სიმაღლე 7000—7200 ფუტამდე ადის, როდესმე «მუსურობა» ყოფილიყოს. ქარბაქები და ბუები ჩემს აზრით იმას ამტკიცებენ, რომ უშგულში ძველად მეტი ხალხი ყოფილა.

ჩრდილოეთით და სამხრეთით უშგულს ქედები ჩამოჰყვება; მარჯვენივ ქედს ქვედა ნაწილი სახნავ-სათეს ადგილებად არის გადაქცეული, ზემოთკი სამწყესური ადგილებია; მარცხნივ ქედზე გაშლილია არყისა და შქერის ტყეები.

ერთი მეორესთან შედარებით უშგულს სათიბი და სამწყესური ადგილები ექვსჯერ მეტი ექმნება, მინამ სახნავ-სათესი და ოთხჯერ მეტი—მინამ ტყეები. სახნავი მიწა არა ჭყოფნის ხალხს; არიან ისეთი მოსახლენი, რომლებსაც 4 დღიურზე მეტი სახნავი ადგილი არა აქვთ. 12 ქცევაზე მომეტებული ყანა არც ერთს მოსახლეს არა აქვს. ამ ადგილის სიმცირესთან ნიადაგიც მწირი და გოხია; საჭიროა ყოველ მესამე წელიწადს მოსახლემ ყანას პატიკი დაუყაროს; თუ არა და ძაბუნი მოსავალი მოუეა და ზოგჯერ სულ არაფერს მისცემს ყანა. უშგულში არ იცან ანეული. შემოდგომაზე ხვნა-თესეა აქ არ შეიძლება, ჰხვნენ ყანებს მარტო გაზაფხულზე. სთესენ აქ ქერს, ქუბას, დიკას და წვრილ ცერცეს (ნეცინ ლედერ). სიცივის გამო სხვა ნამუშევარი არაფერი ხარობს. უმთავრესი სარჩო უშგულელებისა ქერია და ამიტომ მომეტებულად ამასა სთესენ. მაგალითად აეიღოთ მოსახლე, რომელსაც 10 ქცევა ადგილი აქვს; აქედგან ერთს ქცევაში დიკას დასთესს, მეორეში ცერცეს, ორში ქუბას, დანარჩენს ექვს ქცევაში ქერი ექმნება. ხვნა-თესეა უშგულში რიგით 21-ს მარტს უნდა იწყებოდეს და თავდებოდეს 7-ს ივნისამდე. თუ «ნებიანი» და დარიანი ტაროსები დადგა, მარტში დათესილი ქერი 15 აგვისტომდე მოიმკება. საზოგადოდ მკა ბევრჯელ გასწევს 15 ოქტომბრამდე. ერთ ნალჯომს (ქცევაზე ცოტა ნაკლებია) უნდება თესლად სამი ლეღეელიაქი (ზომაა) ქერი. ქერი იძლევა ერთს ცამეტად, (самъ 13-ть) ქუბა ერთს რვად, დიკა ერთს ექვსად. ქერი უშგულში ოთხ-კუთხიანი იცის. თითო თაველს 20—50 მარცვალი ასხია. მარცვალი მსხვილია, მაგრამ სქელი კანი (ქატო) აქვს და დაფქვა-დაცრის შემდეგ ბეეროსა კლებულობს. 84 ლეღეელიაქ ქერის მარცვალმა მოსცა 54 ლეღეელიაქივე დაფქვილი. ქუბა და დიკა რაც მარცვლად არიან, იმას იძლევიან ფქვილადაც. ქერს უშგულში კვერით არა ჭლეწენენ; რამდენსამ-

ბის დროს სავაჭროდა. ეაჭრობა დაიწყება 25 აპრილიდამ და გასტანს 10 ივნისამდე. ქვითკირის დუქანი ღირს 1ათი თუმანი, ხისა—25 მანეთიდამ 60 მანეთამდე. ამ საგნის თაობაზე მსურველმა წერილი უნდა მისწეროს ან ბაქოს ქალაქის თავსა და ან თვით გამგეობას.

*** 10 თებერვალს პატარა ფინია გაკოფიანებულიყო და ქუჩა-ქუჩა დალასლასებდა. საღამო ჟამს ამ ფინას ძაღლები დადეგენენ ლაბარატორის ქუჩაზე და შეიგდეს ერთის სახლის ეზოში. ხალხი ბევრი დაედო ამ ცოფიანს ფინიას, რომელსაც ძაღლები არ ეკარებოდნენ, მაგრამ ვერ მოჰკლეს. ცოფიანი ფინია მაღლა მთაწმინდისაკენ გაიქცა.

*** 16 თებერვალს დილით დანიშნული კრება ქართველ-კახეთის სამღვდელოებისა. უნდა განიხილოს წინადადება შესახებ იმისა, რომ მოემატოს შენობა სემინარიის სახლსა, რადგან სწადიან დაიწესონ ნორმალურ კლასებთან აგრეთვე საპარალელო განყოფილებანიც. ეს იმიტომ, რომ შეგირდების რიცხეი მატულობს და შენობა-კი პატარაააო. იმედია, რომ ქართველ-კახეთის სამღვდელოება არას დაჰზოგავს, თუ კი როგორმე ხელი შეეწყობა იმის მოზაღიდ თაობის სწავლა-განათლებასა. გარდა ამ ფრიად საყურადღებო საგნისა, სამღვდელოებას ექმნება ბაასი წმინდა სანთლის ქარხნის შესახებაც.

*** გორი: ამ თთვეში გენერალმა ქიშმიშოვმა დაათვალიერა ახალი ღრეჭინა; მცირე რამ აღელუმი ჰქონდათ. როგორც ამბობენ, ძალიან მოეწონა თურმე და ესიამოვნა, რომ ასე მალე შეუსწავლიათ სამხედრო წესები. ჯერ-კი თოფები არ დაურიგებიათ. როგორც გვესმის, ბეერმა ვერ აიტანა ჰაეა და ავად ჰხდებიანო.

*** იქიდამეე: გ. ტატიშვილის მიერ გამოცემული ქართული ასოები «კანეაზედ» საკერავად აქაც ძალიან გასაღდა, მხოლოდ კარგი იქნებოდა, რომ კიდეე სხვა ნაირებიც გამოეცა; ძალიან ისიამოვნეს ჩვენმა ქალებმა, რომლებმაც რუსული არ იციან და უქონელობისა გამო რუსულს ასოებს აწერდნენ ხოლმე სხვა-და-სხვა თეთრეულზედა.

როგორც შეეტყვეთ, უფრო სრული გამოდისო და იმედი გვაქვს გაგამოცემელი ბლომად გამოუგზავნის აქაურს წიგნის მაღაზიასა გასასყიდად, რადგან ძალიან თხოულობენ. ძალიან კარგი იქნება, რომ რუსთაველის გარდა, დაეთი აღმაშენებელისა, ერეკლე მეფისა და თამარ-დედოფლის სურათებიც გამოსცეს ბალიშებზე საკერავად.

*** იქიდამეე: ამ თთვის ხუთს წარმოდგენა იყო. სულ შემოვიდა 170 მანეთამდე, დარჩა წმინდად 119 მ. 25 კაპ. ყველიერში, მარტის სამს, კიდეე აპირებენ წარმოდგენასა. როგორც ამბობენ, ამ ახალს წარმოდგენაში მიიღებენ მონაწილეობას ყველა აქაური გამოცდილი სცენის მოყვარულნი. წუხელის გორის დარბაზში იყო გამართული საბავშვო საღამო გორის ქალაქის სასწავლებლის შეუძლებელთა მოწაფეთა საზოგადოების დასახმარებლად. ხალხი ცოტა დაესწრო. ნაღდი დარჩათ ექვსი თუმანი.

*** საგარეჯო: ორს თებერვალს საგარეჯოს სკოლის შენობაში იყო დანიშნული კრება ივრის გამსესხებელ-შენმწახველ ამხანაგობისა წლიურის ანგარიშის მოსასმენად. ყრილობამ ანგარიში დაამტკიცა ერთხმად, მაგრამ გამგე კომიტეტის წევრები-კი ყველანი გამოსცალა. აქ მოხდა ერთი სასაცილო ამბავი: წინანდელი გამგე კომიტეტის წევრი გაჯიუტდა და ახლებს არ ამბარებს ბანკს, თუმცა ფორმალურადაც-კი მისწერეს ახალმა გამგეობამ და რჩევამ. ასე რომ დღემდის კანტორისა, ყუთისა და შკაფის გასაღებები წინანდელ გამგე კომიტეტის წევრის ხელშია. დაეთრეიც თუმრე თავის სახლში აქვს იმავე წევრსა. ახალი ამორჩეული გამგეობა იძულებული შეიქნა კანტორის კარები მამასახლისისათვის დაებეჭდვინებინა. ეს ამბავი მით უფრო სამწუხაროა, რომ ყრილობის შემდეგ საქმეების წარმოება შეჩერებულია. გამგეობამ,

ხარს გადაბამენ ერთმანერთს, ატრიალებენ ნამჯა-მოყრილ კალოზე, კაცები ფიწლებით ამბრდღულს ნამჯას ჰქექავენ და ილეწვება კალო. ამ ნაირად გალეწილი ქერი მეტს იძლევა ჩალას, მინამ ბზეს და ამიტომ განაევება სულ ცოტას ხანში თავდება. დიკას და ცერცეს კეერით ჰლეწენენ; უბას ჰბერტყავენ ხელითა. ლეწვას უშგულში იწყებენ განაკიდ შემოდგომაზე, როდესაც ნამჯა და თივა შემოტანილი აქვთ სახლში. თუ შემოდგომას ჭინჭყლიანი ტაროსი დაიბერა, ლეწვას ზამორისათვის გადასდებენ. კალოები აქ აყალოსი არ იციან, არამედ ძირში მოთიბული სათიბია. ზამთარში თოვლს გახვეტენ კალოდამ, რომელიც გაყინული და ჭიქასავით გასიბულია. ამ გაყინულს კალოზე უფრო ემარჯვებათ ლეწვა, რადგანაც მუშობაც ადვილია და არც მარცვალი იკარგებოო. რადგანაც ზამთარში მარცვალს მზეში ვერ გაახმობენ, ამისათვის ხალხი იძულებულია გაფიცხოს იგი ცეცხლზე, რომ საფქვავად ვარგოდეს. ოთხ-ფეხ რკინის კერაზე გადაფარებენ ფართო ქვის ფილაქანს, ქვეშ ცეცხლს შეუკეთავენ, ფილაქანი ხუ-

ეალს და ამ ნაირად გაფიცხული მიაქვთ წისქვილში.

როგორც სხვა რამეები, ისე პურის ცხობაც განსხვავებულად იციან უშგულში. მთელს სანეთში, გარდა უშგულისა, იციან თითო პური ჯერად სადილ-ვახშმად კაცის სულზე; უშგულში-კი სამ-სამი პური, მომცროები, სულზე. ამ პურს უშგულში «შვეთ»-ს ეძახიან; სადადიანო სვანები-კი უშგულელების «შვეთ»-ს «შაბათ»-ს ეტყვიან ხოლმე, არ ეიცით-კი —რატომ. სადილს და ვახშამს გარდა, როდესაც სამ-სამი შაბათი ეძლევა კაცს ჯერად, თითო შვეთი საუზმედ და სამხრად (ლეწცელ-ლემად) უნდა მიეცეს ოჯახის ყველა წევრს, თუ შიმშილობა არ არის. საზოგადოდ უნდა ითქვას, რომ უხეად სმა-ჭამაში უშგულელები განირჩევიან სხვა სვანებისაგან. უშგულელს რომ ტანისამოსი ან პირუტყვი აკლდეს, ეერავინ უსაყვედურებს, ხოლო თავის დროზე თუ სასმელ-საჭმელი არა აქვს, ეს-კი მეტის-მეტი სირცხვილია. არა თუ ოჯახის წევრები უნდა იყვნენ მსუქნად, ძაღლი რა არის, და ისიც-კი რომ ოჯახს გაახდარი ჰყავდეს, დიდი სირცხვილიაო.

ბისტნეულობას უშგულში არ მი-

რჩევის დადგენილობის თანახმად, გარდასწყვეტა ბ-ნს გუბერნატორს მიჰმართოს.

*** გაზ. „Новости“ გვეტყობინებს შემდეგს ცნობებს შავის ზღვის ნაპირა ადგილების დასახლების შესახებ: ეს ნაპირი შეიცავს სახელმწიფოს თავისუფალს ადგილებს ნახევარ მილიონ დღიურს მიწას, მაგრამ სახნავ-სათესავად და რთველის მეურნეობისათვის ვარგა მხოლოდ 12 ათასი დღიური; მაშასადამე, ეს 12 ათასი დღიური უნდა გამოიყენონ დასასახლებლად. რაც შეეხება იმას, რომ სახელმწიფომ შეისყიდოს ის მიწები, რომელიც დაურიგებია მოხელეებისათვის და ან გაუყიდნია, ამის თაობაზე ლაპარაკიც არა ყოფილა. იმის გამო, რომ ამ ჟამად პეტერბურგში იმყოფება თავადი დონდუკოვ-კარსაკოვი, სახელმწიფო ქონებათა სამინისტრომ დაიჭირა ხსენებულის ადგილების დასახლების საქმე და პროექტი ამ დღეებში გარდასცა შინაგან საქმეთა სამინისტროს. იმ ცნობებიდგან, რომელნიც ოფიციალურად შეუკრებიათ, სჩანს, რომ ამ 12 ათას დღიურიდგან მხოლოდ მეცხრედი ნაწილი გამოდგება სახნავ-სათესად, უმეტესი ნაწილი-კი საევნახე და საბაღო ადგილებია და იმათი გამოყენება შეუძლიან მხოლოდ დახელოვნებულს ხალხსა.

როგორც ისმის, ამ გარემოებას მიაქცევენ განსაკუთრებულს ყურადღებას საქმის გარდაწყვეტის დროს. თუმცა სასურველია, რომ დაასახლონ რუსის გლეხებიო, მაგრამ ზოგნი უპირატესობას აძლევენ დონის ყაზახებს და საზოგადოდ იმათ, ვინც უფრო გაეარჯიმებულია მიწად-მოქმედებაში.

*** 14 თებერვალს პოლიციის მე-9 ნაწილში გლეხის გაბრიელ ვიშნიაკოვის სადგურში კლიტე გუტუნია, შესულა შიგა და გუტუნია ტანთ-საცმელი სულ 10 მანეთისა სამსახურიდგან გამოსულს ალარის-კაცს ევნატე მელიანოვისს. ბრალდებული პოლიციამ დაუპატიმრა და დაკარგული ტანთ-საცმელი-კი პატრონს დუბრუნდა.

*** 13 თებერვალს პოლიციის მე-10 ნაწილში რკინის გზაზედ მომუშავეთა სახლებში პოლიციას უპოვნია 4 ფუთი ლურსმნები და სხვა რკინეულობა, რკინის გზის სახელოსნოდგან ქურდულად წაღებული.

*** ამ უკანასკნელ დროს ტფილისში შემდეგი ქურდობა და აგიზაკობა იყო: პოლიციის მე-4 ნაწილში გაჭქურდეს დუქანი ავაქ ხანდამირიოვისა, სერგო ავაქოვისა, ბუღდან ტერ-სარქისოვისა, ტოლდეს ქერობისა, იაკობ ლოგინოვისა და ტერ-ნიკოლოსოვისა; მე-3 ნაწილში—მოსე ცეიტლინისა, ნიკოლოზ დოკალოვისა, მარკ რაბინოვიჩისა და ივანე დონდურეოვისა; მე-5 ნაწილშიკი გაჭქურდეს ოქრომჭედელი მამედ-ალიახმედ-ოღლი და გამოსცხებული კასსა ეკგრაფ ივანოვისა.

პოლიციის მე-5 ნაწილის ბოქაულის ხელ-ქვეეითმა სვიმონოვმა უკანასკნელ ორს ქურდობაზე გამოიძია საქმე და აღმოაჩინა, რომ ზემოხსენებული ორშოტები ქურდობა ჩადენიათ: სპარსეთის ქვეშევრდომს მირ-აღა იბრაგიმ-ოღლის, ნუნის მცხოვრებთ ანდრია მარტტარისიანცსა, ალაჯან შაქაროვს და არაქელ კოსტანოვს. ამ ოთხს კაცს შეუდგენიათ დასი, ჩამოსულან ტფილისში და მიუყვანათ საქმისათვის ხელი. ესენი კარგად იყვნენ ფიქრებულნი, ვაშრეს ირქვედნენ, თითო-თითონი და ორ-ორნი შედიოდნენ სხვადა-სხვა დუქნებში და სინდჯადნენ ნივთეულობას ვითომ-და საყიდლად, ათვალიერებდნენ კლიტეებსა და კარებსა. ყველა ეს ავაზაკი სვიმონოვს აღმოუჩენია და ეხლა დაპატიმარებული არიან. სვიმონოვს აღმოუჩენია აგრეთვე უმეტესი ნაწილი დაკარგულ ნივთთა, რომელთაგან ზოგი დაგირავებული ყოფილა სხვადა-სხვა ადგილას და ზოგი გაყიდული. ამავე დასს ქურდებისას ჭბრალდება აგრეთვე რამდენისმე დუქნის გაქურდვა ქ. ბაქოში, საიდგანაც ტფილისში ჩამოსულან. ყველა ამ ქურდებისა და ნაქურდალთა აღმოჩენისათვის ტფილისის გუბერნატორი მადლობას უცხადებს ბოქაულის ხელ-ქვეეითს სვიმონოვს.

შეცდომის გასწორება: წარსულს ნომერში, 12 თებერვლის პეტერბურგის ბირჟაში, შეცდომით არის გამოცხადებული: ხუთ მანათიანი ოქრო ჭდირს 9 მან. 45 კაპ.—უნდა იყოს: 9 მან. 54 კაპ.

ქართული თეატრი

კვირას, 14 თებერვალს, ქართულმა დრამატიულ დასმა ითამაშა სამმოქმედებიანი კომედია «გემრიელი ლუკმა», რუსულიდამ გადმოკეთებული თ. დ. ერისთავის მიერ, და ერთ-მოქმედებიანი ეოდევეილი თ. რ. ერისთავისა—«ბიძისთან გამოხუმრება. «გემრიელი ლუკმა» წინადაც უნახავს ჩვენს საზოგადოებას და

შერი იმ ნაირია, რომ ნაჯახი არაკი მიუდგება, რადგანაც ერთი რომ წერილია და მეორე ნახევარი მიწაია დამალული და რაც ზემოდ ამოსულა, ის დაწოლილია მიწაზე; ამის გამო შქერს ძირიანადა სთხრიან, კონებად ჰკრავენ, როგორც ნამჯას და ისე მოაქვთ შინა. შქერის ხორა უფრო თიეის ზენსა ჰგავს, მინამ შეშას. რაკი წერილია, შქერს ბარაკა არა აქვს, თუმცა ცეცხლი უკეთესია და კარგი იცის. უშგულელებს უყავართ ორის წლის გამხმარი შქერი საწვავად. ყველაზე უფრო სწვავენ არყის ხეს. რაკი ხალხს ტყე არა ჰყოფნის, ამისათვის ნება-უნებურად ახალგაზდა ტყე უნდა მოსჭრას, რადგანაც ტყის დამთავრებას ვერ მოუცდის პატრონი. სწვავენ არყის ხეს შტოებიანად, გაუწმენდელად. კვარის მაგიერ უშგულში ხმარობენ არყის კანს. კვარს ბევრად სჯობია. როგორც მითხრეს, 30 წელიწადია საჭირო, რომ ახალად მოჭრილი ტყე ისევ საჭ�მოესწროს პატრონსაო. სიძვირის გამო ტყეებს ისე მომჭირნედ ეკიდებიან, როგორც ყანებს. შეშის ჭრის დროს ერთს ფიჩხს არ დაადგდებენ ძირს და არ დაჭაკარგავენ ტყეში. კარგი ტყე ისე ფასობს,

მაშინ ერქვა „სადავო მფლობელობა“. რაც შეეხება არტისტების თამაშობას, უნდა ვსთქვათ, რომ თუმცა ძალიან ცოტა დრო ჰქონდათ მოსამზადებლად, მაინც რიგიანად იცოდნენ თავ-თავიანთი როლები. ხოლო როლებში აკა-იქ კოჭლობდნენ ბ-ნი მაქსიმიძე და ქ-ნი ანდრონიკოვისა და არც საკვირველია, რადგან ამათ ბევრი ჰქონდათ სალაპარაკო და პიესა-კი შაბათს დაენშნათ. საზოგადოდ კომედიამ მხიარულად ჩაიარა.

შეუდარებელი რამ იყო ეოდევილი „ბიძისთან გამოხუმრება“. თავიდამ ბოლოამდე განუწყვეტელი სიცილი და ხარხარი გაისმოდა მთელს თეატრში. ანსამბლს ცოტათი უშლიდა მხოლოდ იმერელ ლაქიის მოთამამაზე და აგრეთვე ბ-ნი მაქსიმიძე ხინჩლას როლში. მართალია, ბ-ნმა მაქსიმიძემ ბევრი აკინა საზოგადოება, მაგრამ ამაში თვით ხინჩლას როლის მადლობელნი უნდა ვიყენეთ და არა არტისტისა, რომელმაც გაცილებით ნაკლები სული ჩაუდგა ხინჩლას, ვიდრე ავტორსა აქვს განზრახული თავის პიესაში. მაინც, აკი ვამბობთ, ეოდეევილმა დიდად ასიამოვნა საზოგადოება, რომელმაც მრავალჯერ გამოიწვია არტისტები და ბოლოს თვით ავტორიც ამ საამურის ეოდეევილისა. ერთი-ერთმანეთზე უკეთესები იყვნენ ქ-ნი საფარიესა, ბბ-ნი აბაშიძე და ყიფიანი. საუბედუროდ, ამისთანა ჩინებულს წარმოდგენაზედ ცოტა ხალხი დაესწრო—თეატრი თითქმის ნახევარზე ცარიელი იყო.

სასამართლოს მატიანე

ტფილისის ოლქის სასამართლოში 13 თებერვალს ერთი საინტერესო საქმე გაარჩა. სამართალში მიეგზავნა იუსტენ სამსახურიდგან გადაყენებული ინტენდანტის მოსაკლე, სტეფანე ქრისტეფორაძე მიცუდოვი, და მარიამ ეასილის ასული იაკიმოვიჩისა. როგორც გამოძიებას ადმოუჩენია, ამათ ჭბრალდებოდნენ შემდეგი: 1882 წელსა 15 მაისს ქერიმს დურასკეიჩისამ წარდგანა სტეფანე მიცუდოვს ეკანონი, რომლის ძალითაც მიცუდოვს ეჭმრნებოა ქერიმისა ასოცი

როგორც კარგი ყანა. სამუალო რიცხეით, შემლებულს ოჯახს უნდება წელიწადში 100—160 მარხილი შეშა.

უშგულს ამ ჟამად 61 მეკამეჩი შეადგენს; იგი შორიდამ ახალს მაზხეელს ქალაქი ეგონება, სადაც 50—60 სხვა-და-სხვა ქარხანა უნდა მუშაობდესო. ასი ქვითკირის სახლი, რომელთაგან 39 უკაკუთად დგას, ბ. ... ...

...ᲣᲛᲔᲜᲘ. მიტუგოუმს თავის თავი მოკა-
...ᲚᲘᲜᲐ და ᲗᲣᲗᲘᲡ: დღესვე გიზდ-
...ᲔᲜᲘᲡᲐ, ᲡᲝᲚᲝ ᲡᲣᲚᲔ-ᲒᲝᲠᲐ, ᲐᲠᲐᲛᲔᲓ
...ᲓᲐ-ᲗᲔᲗᲣᲛᲘᲗᲘᲡ ᲗᲣᲗᲘᲡᲜᲝ. მიტუ-
...ᲡᲐᲡ ᲡᲝᲗᲝᲛᲐᲡ ᲓᲣᲠᲐᲚᲘᲡᲢᲘᲡᲐᲡ, ᲛᲘᲡᲣ-
...ᲝᲛ ᲛᲐᲠᲯᲕᲘᲗ ᲘᲐᲒᲝᲛᲘᲠᲘᲡᲘᲡ ᲡᲘᲡᲯᲘᲡ ᲓᲐ
...ᲛᲔᲝᲠᲔ ᲓᲐᲓᲐᲠᲑᲣᲚᲘᲐ ᲒᲣᲤᲚᲘᲐ. ᲓᲐᲜᲘᲨ-
...ᲡᲐᲡ ᲓᲠᲝᲜᲘᲡᲐᲜ ᲥᲜᲐ ᲓᲣᲠᲐᲚᲘᲡᲢᲘᲡᲐᲡ ᲓᲐ
...ᲒᲣᲠᲝᲕᲘ ᲛᲘᲔᲪᲘᲜᲣᲚᲘ ᲓᲐᲜᲘᲨᲜᲣᲚᲘ ᲡᲐᲛ-
...ᲡᲐᲡ. მიტუგოუმს ᲡᲝᲗᲝᲕᲐ Ქ. ᲓᲣᲠᲐᲚᲘᲡᲢᲘᲡ
...ᲡᲐᲡ ᲒᲐᲛᲘᲜᲔᲠᲘᲜᲔᲗ, ᲛᲘᲛᲐᲬᲠᲘᲜᲔᲗ, ᲒᲣᲤᲚᲘᲐ ᲩᲐᲒᲝᲡ-
...ᲗᲐ ᲗᲥᲕᲘᲗ, ᲛᲝᲐᲯᲐᲚᲣᲚᲘᲡᲐ. ᲥᲜᲐ ᲓᲣᲠᲐᲚᲘᲡᲢᲘᲡ
...ᲓᲐᲡᲝᲗᲐᲜᲘᲚᲘᲗ ᲓᲐ ᲒᲐᲒᲚᲘᲡᲐᲒᲐ
...ᲒᲔᲓ-ᲬᲐᲠᲘᲡᲬᲐᲠᲐᲓ. Ს. მიტუგოუმს ᲓᲐᲬᲔᲒᲚᲘᲡ
...ᲒᲐᲛᲘᲜᲔᲠᲘᲜᲔᲗ ᲡᲯᲔᲚᲘ ᲛᲝᲛᲐᲛᲬᲠᲘᲜᲔᲗ,
...ᲠᲝᲛ ᲛᲘᲡᲐᲜᲘᲜ-ᲓᲔ-ᲡᲘᲛᲐᲜᲘᲡ ᲒᲣᲤᲚᲘᲐ ᲩᲐᲒᲝᲡ-
...ᲗᲐ ᲗᲥᲕᲘᲗ, ᲛᲝᲐᲯᲐᲚᲣᲚᲘᲡᲐ. ᲥᲜᲐ ᲓᲣᲠᲐᲚᲘᲡᲢᲘᲡ
...ᲓᲐᲡᲝᲗᲐᲜᲘᲚᲘᲗ ᲓᲐ ᲒᲐᲒᲚᲘᲡᲐᲒᲐ
...ᲒᲔᲓ-ᲬᲐᲠᲘᲡᲬᲐᲠᲐᲓ. Ს. ᲛᲘᲢᲣᲒᲝᲣᲛᲘ ᲓᲐᲬᲔᲒᲚᲘᲡ
...ᲛᲘᲛᲐᲬᲠᲘᲜᲔᲗ, ᲠᲝᲛ ᲛᲘᲡᲐᲜᲘᲜ-ᲓᲔ-ᲡᲘᲛᲐᲜᲘᲡ
...ᲒᲣᲤᲚᲘᲐ ᲩᲐᲒᲝᲡᲗᲐ ᲗᲥᲕᲘᲗ, ᲛᲝᲐᲯᲐᲚᲣᲚᲘᲡᲐ.
...ᲘᲡᲘᲜᲘ ᲓᲐᲓᲐᲠᲑᲣᲚᲘᲐ ᲒᲣᲤᲚᲘᲐ. ᲓᲐᲜᲘᲨ-
...ᲡᲐᲡ ᲓᲠᲝᲜᲘᲡᲐᲜ ᲥᲜᲐ ᲓᲣᲠᲐᲚᲘᲡᲢᲘᲡᲐᲡ
...ᲓᲐᲡᲝᲗᲐᲜᲘᲚᲘᲗ ᲓᲐ ᲒᲐᲒᲚᲘᲡᲐᲒᲐ
...ᲒᲔᲓ-ᲬᲐᲠᲘᲡᲬᲐᲠᲐᲓ. Ს. ᲛᲘᲢᲣᲒᲝᲣᲛᲘ ᲓᲐᲬᲔᲒᲚᲘᲡ
...ᲛᲘᲛᲐᲬᲠᲘᲜᲔᲗ, ᲠᲝᲛ ᲛᲘᲡᲐᲜᲘᲜ-ᲓᲔ-ᲡᲘᲛᲐᲜᲘᲡ
...ᲒᲣᲤᲚᲘᲐ ᲩᲐᲒᲝᲡᲗᲐ ᲗᲥᲕᲘᲗ, ᲛᲝᲐᲯᲐᲚᲣᲚᲘᲡᲐ.
...ᲘᲡᲘᲜᲘ ᲓᲐᲓᲐᲠᲑᲣᲚᲘᲐ ᲒᲣᲤᲚᲘᲐ. ᲓᲐᲜᲘᲨᲜᲣᲚᲘᲡ
...ᲓᲠᲝᲜᲘᲡᲐᲜ ᲥᲜᲐ ᲓᲣᲠᲐᲚᲘᲡᲢᲘᲡᲐᲡ ᲓᲐ
...ᲒᲐᲛᲘᲜᲔᲠᲘᲜᲔᲗ ᲛᲘᲛᲐᲬᲠᲘᲜᲔᲗ, ᲠᲝᲛ
...ᲛᲘᲡᲐᲜᲘᲜ-ᲓᲔ-ᲡᲘᲛᲐᲜᲘᲡ ᲒᲣᲤᲚᲘᲐ ᲩᲐᲒᲝᲡᲗᲐ
...ᲗᲥᲕᲘᲗ, ᲛᲝᲐᲯᲐᲚᲣᲚᲘᲡ

ციათ: მოდი ლდემრმეს ჭარი სთქვას დასაბარეკს მეშეულზე და ამის მაგიერ ბუღმა 2,250 მან. გარდაუხდიოთ, რადგან მართლაც-და ცდილა, თორმეტი შეიღი მისცემია და ამოდენა ოჯახს დიდი გაძღოდა უნდოო. თორმეტის შეიღის მამეს გამოუნგარეშნია, თუ 2,250 მანთია კაცის თავზე რა გამოკაო და ცუდი ანგარიშიც არ მოჭესულია. თითო უმაწეიღზე 187 მან. და 50 კაპ. გამოსულა. ამ ანგარიშის შემდეგ ლდეგმანი დათანხმებულა მორიგებაზედ.

**

არა-ნაკლებ სასაცილო საქმე აქვს გასარჩევი ნიუ-კასტლის სასამართლოს და ჯერ არავინ იცის, რითი გადაწყვეტს. ვიღაცა ლენგანცისთვის ტანზე მეწეველს დაუფრა და ეკრიფრით მოეარჩინა თავი. ამ ქალს ს

ელ ერთი ლონდონელი ექიმი სწამლობდა თურმე. ბოლოს ეს ქალი ნიუ-კასტლში გარდასახლებულა და იქიდგან მიწერ-მოწერა ჰქონია თავის ავადმყოფობაზე ზემოხსენებულ ლონდონელ ექიმთან. უკანასკნელ დროს ლონდონელ ექიმს მიეწერნია თავის ავადმყოფისათვის, რომ თქვენის სნეულების მოსარჩენად ყოველივე ღონის-ძიება ვისძარე, რაც-კი ვიცოდი, მაგრამ არაფერმა გაშველათო. ამის იქით ერთად-ერთი იქედი «edax rerum»-ზე-და უნდა გექონდესო (edax rerum-ი ლათინური სიტყვაა და ქართულად რომ გადმოითარგმნოს, დაახლოებით ასე იქნება: ერთად-ერთი იქედი დრო და ყამის მოქმედებაზე-და უნდა გექონდესო). ციცერონის ენა ავადმყოფს არა სცოდნია, ასე ჭკონებია, ეს edax rerum-ი რაღაც ახალი წამალია, წასულა და ეს წერილი მეაფთიაქეს სელქვეითისათვის მიუცია წამლის წასასმელებად. მეაფთიაქეს სელ-ქვეითის რაღაც წამალი გადმოწერილებია ავადმყოფ ქალისათვის შუშით და ერთი ოქრო გადუხდეინებია ამ წამალში. ეს ვითომ-და ლონდონელ ექიმისაგან გამოწერილი წამალი ამ ქალს წედიწად ნახევრის განმავლობაში უმორნია და რაც უფრო უკეთესზედ სავეარეველია, ამ წამლის მოხმარებით ქალი სრულიად განთავისუფდებულა ავადმყოფობისაგან. ამასს წინად რომ დედოფალ ვიქტორიას იუბილეი იყო, მაშინ ეს ქალი იუბილეზედ დასასწრებლად წასულა ლონდონში. სხვათა შორის თავის ექიმთანაც შეუეღია და მადლობა გადუხდია იმისთანა მშეენიერის წამლის გამოწერისათვის, რომელმაც სრულიად მოარჩინა და განმთავისუფლა ავადმყოფობისაგანო. ტყეილი გამოაშკარავებულა. მეაფთიაქეს სელ-ქვეითი გაქცეულა სადღაც ნიუ-კასტლედგან და ეხლა სამართალში მიეცემულია თითონ აფთიაქის პატრონი.

დეპეშა

13 თებერვალი

პეტერბურგი. ფინანსთა სამინისტროს ცალკე კომისიამ შეადგინა პროექტი, რომ მოსპობილ იქმნას აქციი არაყის ზეთხედელ.

ფინანსთა სამინისტროს განზრახვა აქვს გამოაცხადოს ყოველივე მასალა, რაიცა შეეხება შაქრის წარმოების კრიზისსა.

გზათა სამინისტრო შესდგომია იმ პროექტის განხილვას, რომელსაც საგნად აქვს რკინის გზების გაყვანა ამერისა და უსურის ქვეყნებში.

ირბიტი. ისეთი კარგი იარმუკობა იყო, რომელიც ამ ათის წლის განმავლობაში არა ყოფილა. ყველა საქონელი კარგ ფასად იყიდება. გაჩაღებული ვაჭრობა დაიწყო იანერის უკანასკნელ რიცხვებში. დიდ-ძალი საქონელი რუსეთისა იყიდეს ჩინეთსა, შუა-აზიასა და ციმბირში გასატანად. აგრეთვე კარგად იყიდებოდა მანუფაქტურის საქონელი, განსაკუთრებით მაღე გასაღდა ჩინეთისა და აზიისა. მანუფაქტურის საქონელი შარშანდელზე უფრო ბეერად იყიდებოდა 20%-ით. გალანტერიისა და შუშის საქონელიც კარგად გასაღდა, შარშანდელზე უფრო ძეირად 10%. აგრეთვე კარგ ფასად იყიდებოდა ფეტ-საცმელი, რკინეულობა, ციმბირის საქონელი—ტყავები, კოშტის სანთელი და ჯაგარი. სულ მოეტანათ თრიათინს ტყავები სამს მილიონზე მეტი, შაეი თრიათინ-ა-ი ნაკლებად მოეტანათ. თრიათინ-ა თითქმის სულ გაიყიდა. მოშეაო თრიათინა იყიდებოდა თითო 37 კ., მოთეთრო—17—25 კ. დიდ ფასად იყიდებოდა დათეი—35—50 მ., მელია და მგელი—7 მან., კატა—45 კ. ბერწის საქონლის ტყავი 5 მ. 60 კ. ცხენისა—3 მ. 40 კ. რუსულის ცხენის ტყავი—88 კ., ყორგნის ცხენისა—მოქნილი—70 კ., ძროხის ერმო—ფუთი 8 მან. ნაკლებად იყიდება კოშტის სანთელი—ფუთი 21 მან., თიფლი ფუთი 5 მან. ჩაი მოეტანეს 51,000 ფუთი. შაქარი—ფუთი 6 მან. 30 კ. ციმბირის ხორბალი გაიყიდა 2½ მილიონ ფუთამდე. ფუთი ფასობდა 80—90 კ.

14 თებერვალი

პეტერბურგი. „Journal de St.-Pétersbourg"-ი ამბობს: ხელ-შეკრულობის აღსრულება შეიძლება ეთხოვოთ სახელმწიფოთა დაუკითხველად, მაგრამ სახელმწიფოთა თანხმობა მაინც საჭიროა, რადგანაც უამისოდ ბოლგარიის გაჭირებულს მდგომარეობას დასასრული არ მეიცემაო.

ამ დღეებში პეტერბურგში მოელიან კორეის ელჩებს.

„Новое Время" იუწყება, რომ სამოლოოდ გადაწყეეტილია სამხედრო ნაეთ-სადგურის გამართვა ლიბავაში. როცა ნაეოსნობა დაიწყება, იმ წამსვე შეუდგებიან მუშაობასაო.

ვენა. გაზ. „Fremdenblatt"-ი ამბობს: ყველანი ამ აზრისანი არიან, რომ პრინცი კობურგისა არა-კანონიერი მთავარიაო. აგრეთვე ყველანი იმას ამბობენ, რომ მეთაურობა ბოლგარიის საქმეში სულთანს ეკუთვნისო, ხოლო ზოგიერთ კაბინეტებს იმის შიში აქვთ, რომ ეინაცობა გადაყენებული იქმნა დღევანდელი მთავრობა ბოლგარიისა, შესაძლოა საქმე ძალიან გაძნელდესო; თუმცა ეს მთავრობა კანონიერი არ არისო, მაგრამ წესიერების დაცვა მაინც შესძლოო. აი, ამიტომაც სახელმწიფოები, სანამ ამ მთავრობას გადაყენებდნენ, იმას უნდა დაუფიქრდნენ თუ რა საშუალებით დაიცვან წესიერება ბოლგარიაში.

სტამბოლი. ნელიდოემა ჩაბარა ოსმალეთის მთავრობას ქალაღდი, რომელშიაც მოხსენებულია, რომ პრინცი კობურგისა კანონიერი მთავარი არ არისო. გრაფ მონტებელოს-და რადოვიცს ოსმალეთის მთავრობასთან მოლაპარაკება ჰქონიათ ამავე საგნის თაობაზე.

ბერლინი. მოლაპარაკება სახელმწიფოთა შორის უფრო კეთილად სწარმოეს. გარმანია და ავსტრია თანახმანი არიან და ყოველს ღონისძიებასა ჰხმარობენ ბოლგარიაში წესიერების აღსადგენად.

15 თებერვალი

პეტერბურგი. „Новости" ამბობს: სახელმწიფო საბჭოში შეუტანიათ პროექტი იმისა, რომ შეიცვალოს საოპეკო საქმის წარმოება მთელს იმპერიაშიო.

სტამბოლი. გუშინ შესდგა მინისტრთა კრება გასარჩევად ნელიდოვის წინადადებისა. ნელიდოვი ჰთხოულობს: ოსმალეთმა გამოუცხადოს ბოლგარიის მთავრობას, რომ პრინცი კობურგელი უკანონო მთავარია.

ᲞᲔᲢᲔᲠᲑᲣᲠᲒᲘᲡ ᲑᲘᲠᲯᲐ 12 ᲗᲔᲑᲔᲠᲕᲐᲚᲘ.

	ᲛᲘᲯᲜᲝᲑᲘᲡ ᲤᲐᲡᲘ	ᲒᲐᲛᲘᲯᲜᲝᲑᲘᲡ ᲤᲐᲡᲘ	ᲨᲔᲠᲬᲚᲘᲡ ᲤᲐᲡᲘ
	მან. კ.	მან. კ.	მან. კ.
ᲮᲣᲗᲛᲐᲜᲐᲗᲐᲜᲘᲐᲜᲘ ᲝᲠᲛᲝ	— ,,	— ,,	9 54
ᲭᲣᲛᲘᲐᲜᲘᲡ ᲙᲣᲨᲘᲜᲔᲑᲘ	— ,,	— ,,	190
ᲛᲐᲜᲐᲗᲐᲜᲘᲐᲜᲘ ᲒᲘᲠᲩᲔᲚᲘᲡ ᲭᲣᲚᲘ	1 36	— ,,	— ,,
5% ᲞᲘᲠᲒᲠᲔᲚᲘᲡ ᲨᲘᲜᲐᲒᲐᲜᲘᲡ ᲡᲐᲡᲬᲘᲜᲘ ᲛᲝᲛᲖᲔᲒᲘᲡ ᲜᲘᲚᲔᲣᲚᲘ	— ,,	— ,,	263
— ᲛᲔᲝᲠᲔᲡᲘ	— ,,	— ,,	246¼
ᲒᲘᲠᲐᲜᲓᲘ. ᲭᲣᲠᲩᲔᲚᲘᲡ ᲢᲮᲝᲕᲚᲘᲡᲘᲡ ᲑᲐᲜᲙᲘᲡ	— ,,	98½	— ,,
ᲭᲣᲗᲐᲜᲘᲡᲘᲡ ᲑᲐᲜᲙᲘᲡ	— ,,	98½	— ,,
ᲢᲧᲕᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲡᲐᲣᲠᲗᲘᲠᲝᲜᲘ ᲜᲓᲝᲑᲘᲡ ᲡᲐᲑᲭᲝ. ᲒᲐᲓᲐᲮᲓᲘᲡ.	— ,,	— ,,	— ,,

საკალენდარო ცნობანი

ქრისტეს აქედ ჩუმ (1888) წელიწადია. ქალენის შემქმნიდან 7396.
ᲫᲕᲚᲘ ᲘᲜᲓᲘᲥᲢᲘᲝᲜᲘ ᲛᲗ. 14,
ᲐᲛᲘᲜᲘ ᲥᲝᲠᲝᲜᲘᲙᲝᲜᲘ—ᲣᲗ=480 ᲬᲔᲚᲘ. დიწეო 1408 წ. დ ოავდეს 1940 წ.
ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲘᲜᲓᲘᲥᲢᲘᲝᲜᲘ ᲛᲗ. 4,
ᲐᲛᲘᲜᲘ ᲥᲝᲠᲝᲜᲘᲙᲝᲜᲘ—ᲛᲓ=44 ᲬᲔᲚᲘᲬᲐᲓᲘᲐ. დიწეო 1844 წ. დ ოავდა 2376 წ.
1888 წლის ზედ-ნად�ᲘᲐ—25.

თებერვალი 29 დღით აარის

16 დდე სამშაბათი. წმ. პამფილიეს და პავლესი. კათ. ივლიანისა. სომეხ.წმ.დიდის გარანისა. მეხუელ. მე-15 რიცხვი თოვისა ᲯᲔᲛᲐᲓ-ᲣᲚᲘ-ᲐᲮᲐᲠᲘᲡᲐ, 1305 წ. ჰეიდრისა.—უმაღლესად იქმნა გამოცხადებული ქართველთა და სომეხთა ეკკლესიებში, რომ საქართველო რუსეთმა შეეერთოთო, 1801 წ.—ᲨᲣᲨᲐᲠᲘᲢᲘ ᲨᲣᲐ-ᲓᲦᲔ 12—12. ტფილისში მზე ამოდის 6—37, ჩადის 5—49. მთვარე 17 დღისაა.

17 დდე ოთხშაბათი, წმ. დიდიე მოწ. თეოდორესი. კათოლ. ეპ. ირლანდისა, სომეხ. მარხეაა. მეხუელ. მე-16 რიცხვი თოვისა ᲯᲔᲛᲐᲓ-ᲣᲚᲘ-ᲐᲮᲐᲠᲘᲡᲐ, 1305 წ. ჰეიდრისა.—ᲨᲣᲨᲐᲠᲘᲢᲘ ᲨᲣᲐ-ᲓᲦᲔ 12—12. ტფილისში მზე ამოდის 6—35, ჩადის 5—50. მთვარე 18 დღისაა.

18 დდე ხუთშაბათი. წმ. ლეონისა, რომის პაპისა, და სხ. კათოლ. ეპ. სილვანესი. სომეხ. 150 მამა-მთავარნა. მეხუელ. მე-17 რიცხვი თოვისა ᲯᲔᲛᲐᲓ-ᲣᲚᲘ-ᲐᲮᲐᲠᲘᲡᲐ, 1305 წ. ჰეიდრისა.—ᲨᲣᲨᲐᲠᲘᲢᲘ ᲨᲣᲐ-ᲓᲦᲔ 12—12. ტფილისში მზე ამოდის 6—34, ჩადის 5—12. მთვარე 19 დღისაა.

გამოსადეგი ცნობანი

ᲜᲘᲜᲔᲠᲘ

1 თებერვლიდამ 1 მარტამდე

თეთრი ᲮᲣᲠᲘ ᲠᲣᲡᲣᲚᲘ 1 ᲒᲠᲘ.	5 ᲙᲐᲞ.
ᲮᲣᲠᲘ 1-ᲘᲡ ᲮᲐᲠᲘᲡᲮᲘᲡ	3 »
» » 2	2½ »
თორნის წეიღელი ᲮᲣᲠᲘ 1-ᲘᲡ ᲮᲐᲠᲘᲡ.	5 »
» » 2—	3½ »
» » 3 »	3 »
ᲯᲯᲐᲠᲘᲡ ᲛᲐᲛᲘᲡ ᲮᲣᲠᲘᲡ ᲓᲯᲯᲐᲠᲘᲨᲘ	»
1-ᲓᲘᲡ ᲮᲐᲠᲘᲡᲮᲘᲡ	5 »
ᲛᲔ-2 ᲮᲐᲠᲘᲡᲮᲘᲡ	4 »
ᲛᲔ-3 —	»
ცხერის ხორცი 1-დის ᲮᲐᲠᲘᲡᲮᲘᲡ.	9 »
ᲡᲣᲚᲘ	14 »
ძროხის ხორცი	8 »
» 2 »	7 »
დორის ხორცი 1-ის ᲮᲐᲠᲘᲡᲮᲘᲡ.	8 »
» 2 »	7 »

მიმოსვლა ცეცხლის გემებისა

ᲨᲐᲕᲡ ᲛᲔᲠᲯᲘᲡᲐᲜ.

ბათუმიდამ გადის: ᲮᲣᲗᲨᲐᲑᲐᲗᲝᲑᲘᲗ ნაშუადღეეს 4 სასთაზედ მოკლე გზით და ნოეოროსიისკსა და კერჩში შეიდგის. შაბათობით საღამოს 8 სასთაზე შორის გზით (კეკლა ნაეთ-სადგურებში შეიდგის).

კეირაობით საღამოთა, საზღვარგარედ, სტამბოლამდე მიდის.

ბათუმში მოდის ოდესიდამ: სამშაბათობით შუა-ღამისს შორის გზით.

პარასკეეობით დიდით ოდესადამ მოკლეს გზით (კერჩსა და ნოეოროსიისკში შესეეთ).

შაბათობით—დიდით სტამბოლიდამ.

ფოთიდამ ბათუმში მოდის: სამშაბათობით—იმის შემდეგ, როცა სოხუმიდამ მოდის გემი შორის გზით; ᲮᲣᲗᲨᲐᲑᲐᲗᲝᲑᲘᲗ—დიღის 9 სასთაზე და მასსწორს მოკლეს გზით მოსაარეულ კეკკასიისა და ყირიმის გემსა.

შაბათობით—დიდის 9 სასთაზე და მასსწორს შორის გზით მოსაარეულ კეკკასიან-ყირიმისა და რუმეიდან-ანატოლიისკენ წამსეეულეს გემებს.

ბათუმიდამ ფოთს მიდის პარასკეეობითა და კეირაობით, რაკი გემი მოკეა ფოთიდამ, ბათუმის სასგეტრო გადასწეეტს ხოლმე, რიდის წეკეა უკან.

ამის გარდა ეკკეკ-კეირა ფოთში მოდიან ოდესიდამ და ყირიმ-კეკკასიის ნაეთისადგურებიდამ გადაწეეტილს გადაზე გემები.

კეირაობით, საღამოზე, და სამშაბათს ბათუმისკენ მიდიან, რაკი თავის საქმეებს გასთავეებენ. მერე ბათუმიდამ პარასკეეობით მიდიან ყირიმ-კეკკასიის ნაეთ-სადგურებისკენ, ხოლო თუ სეჭირო, ფოთშიაც შეიკეალნ ხოლმე.

რუსეთის სასეეოსნო საზოგადოების საკეგეტო იმოეფეს სასესხელის ᲭᲣᲠᲩᲘᲡᲐ, ᲐᲠᲬᲠᲣᲗᲚᲘᲡᲣᲚᲘ ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘᲡᲐᲜᲘᲡ, № 101.

ᲕᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐᲜᲘ

ᲙᲐᲕᲙᲐᲡᲘᲡ. ᲡᲐᲛᲔᲤᲝᲠᲜᲔᲝ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲑᲐᲭᲝ-ᲡᲘᲜᲝ ᲡᲕᲝᲚᲝᲨᲘ

(ᲛᲣᲨᲢᲐᲘᲓᲘᲡ ᲒᲣᲜᲓᲘᲗ)

ისეიდება სხვა-და-სხვა ხეხილი და სადეკორაციო მცენარენი. ვიᲡᲐᲪ ᲭᲘᲣᲠᲡᲘ ᲡᲘᲐ ᲐᲜᲣ ᲨᲠᲔᲘᲡᲙᲣᲠᲢᲘ ᲒᲐᲡᲘᲡᲘᲣᲓᲘᲡ ᲮᲔᲠᲔᲚᲘᲡᲘᲡ, ᲣᲡᲐᲣᲯᲠᲝᲡᲘᲡ ᲓᲦᲔᲚᲝᲓ ᲒᲐᲔᲒᲖᲐᲕᲜᲔᲑᲐ. (10—1

კავკასიის პირველი ფაბრიკა ხეზე-წასასმელ ლაქისა საბეჭდავ ლუქისა და პოლიტურისა.

გეკეგეს ᲭᲐᲢᲘᲐ კეცნობოთ ᲡᲐ-ᲜᲘ ᲯᲠᲔᲑᲡ და ᲨᲘᲜᲐᲠᲔᲑᲔᲑᲘᲡ ᲚᲐᲥᲘᲡᲐᲡ, ᲚᲣᲥᲘᲡᲐᲡ და ᲞᲝᲚᲘᲠᲝᲜᲘᲡᲐᲡ, რომ ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲤᲐᲑᲠᲘᲙᲐᲡ ᲐᲥᲕᲡ ᲔᲠᲗᲯᲔᲚᲘ ᲒᲐᲯᲠᲘᲡ ᲓᲐᲠᲘᲡᲮᲔᲑᲘᲡᲐ და ᲡᲐᲯᲣᲠᲝᲗᲘᲡ ᲡᲐᲭᲘᲠᲝᲔᲑᲘᲗ, რომელიც ᲐᲠᲪ ᲔᲠᲗᲘᲡᲐ ᲡᲮᲕᲐ ᲐᲛ ᲒᲐᲯᲠᲘᲡ ᲤᲐᲑᲠᲘᲙᲐᲡ ᲐᲠ ᲩᲐᲛᲝᲠᲩᲔᲑᲐ. ᲤᲐᲡᲘᲡ ᲨᲔᲛᲪᲘᲠᲔᲑᲐ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲘᲐ ᲛᲣᲨᲐᲝᲗᲐᲗᲐᲡ. ᲗᲣ ᲛᲣᲨᲢᲠᲘᲡ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲡᲐᲛᲓᲘ ᲒᲔᲬᲘᲜᲔᲑᲐ ᲡᲐᲭᲘᲠᲝᲔᲑᲐ, ᲤᲐᲑᲠᲘᲙᲐ ᲝᲠᲘᲐ ᲓᲦᲔᲑᲘᲡ ᲡᲘᲪᲮᲘᲗᲘᲗ ᲨᲔᲐᲮᲔᲪᲔᲡ ᲜᲐᲡᲘᲚᲝᲑᲘᲗ ᲡᲐᲭᲘᲠᲝᲔᲚᲘᲡ ᲒᲐᲡᲐᲮᲐᲖᲐᲜᲔᲚᲐᲓ ᲗᲕᲘᲗ ᲛᲔᲤᲐᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲩᲕᲔᲣᲚᲔᲑᲠᲘᲕᲘᲗ ᲚᲘᲗᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲘᲗ ᲓᲐᲛᲖᲐᲓᲔᲑᲣᲚᲘᲐ ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲛᲔᲤᲐᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲩᲕᲔᲣᲚᲔᲑᲠᲘᲕᲘ ᲚᲘᲗᲝᲒᲠᲐᲤᲘᲘᲗ ᲓᲐᲛᲖᲐᲓᲔᲑᲣᲚᲘ ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲤᲐᲑᲠᲘᲙᲐ ᲓᲐᲯᲘᲠᲘᲗᲘᲗ ᲡᲘᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲑᲘᲗ ᲨᲔᲛᲝᲬᲛᲔᲑᲣᲚᲘᲐ.

ᲓᲐᲬᲔᲠᲔᲚᲘᲗᲐᲜ ᲩᲕᲔᲜᲘᲡ ᲡᲐᲥᲛᲔᲚᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ ᲪᲜᲝᲑᲘᲡᲐ ᲛᲝᲛᲐᲠᲗᲣᲚᲘᲐ ᲞᲐᲠᲘᲡᲘᲡ ᲒᲣᲠᲜᲐᲚᲨᲘ, რომელიც ᲣᲡᲐᲣᲯᲠᲝᲡᲘᲡ ᲣᲠᲒᲔᲑᲓᲐ და ᲓᲐ ᲒᲔᲑᲘᲡᲐᲒᲐᲜ ᲛᲘᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲐ.

ᲭᲘᲚᲓᲘᲡ ᲒᲠᲘᲩᲘᲗ ᲛᲘᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡ ᲛᲣᲨᲢᲠᲘᲡ ᲡᲣᲠᲒᲔᲚᲘᲡ ᲤᲐᲑᲠᲘᲙᲐ ᲓᲐᲯᲘᲠᲘᲗᲘᲗ ᲓᲐᲓᲒᲔᲑᲘᲡᲐ და ᲓᲘᲓᲘᲡ ᲒᲣᲯᲘ-ᲛᲝᲛᲖᲐᲓᲔᲑᲘᲗ ᲨᲔᲛᲝᲬᲛᲔᲑᲣᲚᲘᲐ.

ᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ: ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲠᲔᲠᲘᲜᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲨᲘ ᲛᲓᲔᲑᲐᲠᲔᲝᲑᲡ ᲛᲘᲣᲬᲔᲠᲔᲚᲘᲐ ᲗᲐᲕᲘᲡᲘ ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ:

ᲛᲘᲤᲘᲡᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲘᲗ: ᲛᲘᲠᲘᲜᲐ ᲓᲐᲕᲘᲗ ᲒᲘᲠᲩᲔᲚ